

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA" PODGORICA**

**Finansijski izvještaji
i Izvještaj nezavisnog revizora
31. decembar 2016. godine**

SADRŽAJ:

	STRANA
Izvještaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspjeha za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine	2
Bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine	3
Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2016.	4
Bilans novčanih tokova za godinu koja se završila 31. decembra 2016.	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 - 39

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“, Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strane 6 do 39) Akcionarskog društva za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“, Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans novčanih tokova za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji regulišu izvještavanje društava za osiguranje, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjanjima u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji regulišu izvještavanje društava za osiguranje.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji na dan i za godinu završenu na dan 31. decembra 2015. godine, bili su predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 17. marta 2016. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Deloitte d.o.o. Podgorica
22. mart 2017. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015. godine)

**AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN-ŽIVOTNA OSIGURANJA", PODGORICA
MATIČNI BROJ: 02815745
ŠIFRA DJELATNOSTI: 6511**

BILANS USPJEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine

(U hiljadama EUR)	Napomena	Reviziju obavio drugi revizor	
		Tekuća 2016. godina	Prethodna 2015. godina
Obračunate bruto premije osiguranja		1.254	1.121
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		(38)	(38)
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja	5	1.216	1.083
POSLOVNI PRIHODI		1.216	1.083
Obračunate bruto naknade šteta		(872)	(1.082)
Umanjenje za udio reosiguranja u naknadama šteta		3	8
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		(26)	11
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete u reosiguravajući dio		6	(6)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		(25)	-
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		(3)	(5)
Rashodi naknada šteta	6	(917)	(1.074)
Promjene matematičkih rezervisanja		(110)	62
Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja	16.2	(110)	62
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	7	(12)	(15)
POSLOVNI RASHODI		(1.039)	(1.027)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		177	56
Troškovi sticanja osiguranja		(264)	(203)
Amortizacija		(5)	(7)
Troškovi rada		(83)	(89)
Materijalni troškovi		(3)	(3)
Ostali troškovi usluga		(57)	(67)
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja		4	4
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	8	(408)	(365)
GUBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		(231)	(309)
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		234	272
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(57)	(24)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		177	248
Prihodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		64	162
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		(1)	(1)
Neto finansijski rezultat koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		63	161
Ax	9	9	100
DOBITAK REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		9	100
POREZ NA DOBIT	10.1	(3)	(9)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		6	91
ZARADA PO AKCIJI (u EUR)	11	0,0321	0,6086

Napomene čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Podgorica, 22. mart 2017. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen - životna osiguranja", Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Tijana Radinović

Izvršni direktor

Dobrila Otović

**BILANS STANJA
 NA DAN 31. DECEMBRA 2016. GODINE
 U hiljadama EUR**

	Napomena	Tekuća 2016. godina	<i>Reviziju obavio drugi revizor</i> Prethodna 2015. godina
AKTIVA			
Nematerijalna imovina		2	1
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	12	23	19
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		5.536	5.236
Dugoročna finansijska ulaganja	13	5.536	5.236
Gotovinska sredstva		63	73
Kratkoročna potraživanja	14	216	230
Kratkoročna sredstva		279	303
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama		6	-
Ukupna aktiva		5.846	5.559
PASIVA			
Akcijski kapital-obične akcije		2.200	1.600
Osnovni kapital	16	2.200	1.600
Revalorizacione rezerve		135	35
- Prenesena dobit iz prethodnih godina		42	551
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		6	91
Prenesena i neraspoređena dobit		48	642
Rezerve	15	183	677
Bruto tehničke rezerve		387	333
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja		2.899	2.789
Ostala rezervisanja		4	4
Rezervisanja	16	3.290	3.126
Kratkoročne obaveze	17	142	139
Odložene poreske obaveze	10.3	31	17
Ukupna pasiva		5.846	5.559

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016.
 U hiljadama EUR**

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Revaloriza- cione rezerve</u>	<u>Prenešena i neraspore- đena dobit</u>	<u>Ukupno</u>
<i>Reviziju obavio drugi revizor</i>				
Stanje na dan 1. januara 2015. godine	1.600	177	551	2.328
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	(142)	-	(142)
Dobitak tekuće godine	-	-	91	91
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	1.600	35	642	2.277
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	100	-	100
Dobitak tekuće godine	-	-	6	6
Uvećanje akcijskog kapitala (napomena 15)	600	-	(600)	-
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	2.200	135	48	2.383

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

**BILANS NOVČANIH TOKOVA
 ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2016.
 U hiljadama EUR**

	2016.	<i>Reviziju obavio drugi revizor</i> 2015.
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1.291	1.224
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	1.271	1.206
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	3	7
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	17	11
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	(1.329)	(1.490)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(828)	(1.022)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(27)	(41)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(202)	(177)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(44)	(75)
Odlivi po osnovu zakupnina	(9)	(9)
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	(53)	(36)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(166)	(130)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	(38)	(266)
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	403	1.355
Prilivi od prodaje hartija od vrijednosti	103	948
Prilivi od kamata	196	200
Prilivi od zakupnina	104	127
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja – priliv od smanjenja depozita	-	80
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(375)	(1.186)
Odlivi po osnovu ulaganja u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti, neto	(359)	(1.186)
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(16)	-
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	28	169
C. Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	-
Priliv po osnovu izvršenih uplata kapitala	-	-
Neto promjena gotovine	(10)	(97)
Gotovina na kraju godine	63	73
Gotovina na početku godine	73	170

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, ulica Marka Miljanova 29/III (u daljem tekstu: „Društvo“), osnovano je 24. decembra 2010. godine.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.6/02) i upisalo se u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici 24. decembra 2010. godine pod brojem 4-0009247/001.

Djelatnost Društva čine poslovi životnih osiguranja.

Poslovi životnih osiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju i preduzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji mogu ugroziti osigurana lica, kao i zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju osiguranog viška rizika iznad samopridržaja.

Društvo se, u okviru djelatnosti osiguranja, bavi poslovima životnog osiguranja:

- osiguranje života,
- rentno osiguranje,
- dopunsko osiguranje lica uz osiguranje života,
- druge vrste životnih osiguranja.

Prosječan broj radnika u 2016. godini je 23 radnika (2015: 14 radnika), od kojih je 8 radnika (2015: 6 radnika) zaposleno kao interni zastupnici po ugovoru o dopunskom radu.

Osnovni kapital Društva na 31.12.2016. godine iznosi 2.200 hiljada EUR. Akcionarski kapital je podijeljen na 220 hiljada akcija koje imaju pojedinačnu nominalnu vrijednost 10 EUR. Sve akcije su obične (redovne) akcije, glase na ime i čine jednu klasu akcija.

Jedini akcionar Društva je njegov osnivač Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica.

Dana 30. decembra 2010. godine Društvo je zaključilo Ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje "Lovćen", Podgorica broj 03-371/30, a dana 25. januara 2011. godine i aneks Ugovora broj 03-371/30-1 po kome je utvrđen prenos portfelja u skladu sa Zakonom o osiguranju Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16). Ovim Ugovorom i Aneksom je definisan prenos sredstava tehničkih rezervi u iznosu EUR 3.386 hiljada koja se sastoje od prenosnih premija u iznosu EUR 1 hiljada, rezervisanih šteta u iznosu od EUR 305 hiljada i matematičke rezerve u iznosu od EUR 3.080 hiljada, kao i plasmana tehničkih rezervi u iznosu od EUR 3.386 hiljada.

U skladu sa Rješenjem o davanju saglasnosti za prenos portfelja broj 03-1116/3-10 od 31. januara 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je dala saglasnost Akcionarskom društvu za osiguranje "Lovćen", Podgorica, za prenos portfelja životnih osiguranja na Društvo.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske i u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 52/16). U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske izvještaje po Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

2 OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.1 Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja (nastavak)

Finansijski izvještaji su prezentovani u formi propisanoj od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako predviđa MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja".

Pored toga, računovodstveni propisi Crne Gore odstupaju od MSFI u sljedećim odredbama:

- Računovodstvenim propisima, uključujući regulativu propisanu od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalu važeću regulativu Crne Gore, nisu predviđena sva objelodanjivanja zahtijevana po MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“, tako da priloženi finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja predviđena navedenim standardom;
- Imajući u vidu da MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja“ nije zvanično preveden u Crnoj Gori, priloženi finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja predviđena navedenim standardom. Finansijski izvještaji su prezentirani u formi propisanoj od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupaju od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako predviđa MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja".

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na istinitost i objektivnost finansijskih izvještaja Društva, priloženi x finansijski izvještaji se ne mogu smatrati finansijskim izvještajima sastavljenim u skladu sa MRS i MSFI.

Objavljeni standardi i tumačenja koji još nisu stupili na snagu, objelodanjeni su u napomeni 2.2.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja sljedeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvijek stupili na snagu (pri čemu se podržava njihova ranija primjena) za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu (nastavak)

- MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ i kasnije dopune, koji zamjenjuje zahtjeve MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje“, u vezi s klasifikacijom i odmjeravanjem finansijske imovine. Standard eliminiše postojeće kategorije iz MRS 39 - sredstva koja se drže do dospijeca, sredstva raspoloživa za prodaju i krediti i potraživanja. MSFI 9 je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu;

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva će se klasifikovati u jednu od dvije navedene kategorije prilikom početnog priznavanja: finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku ili finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti. Finansijsko sredstvo će se priznavati po amortizovanom trošku ako sljedeća dva kriterijuma budu zadovoljena: sredstva se odnose na poslovni model čiji je cilj da se naplaćuju ugovoreni novčani tokovi i ugovoreni uslovi pružaju osnov za naplatu na određene datume novčanih tokova koji su isključivo naplata glavnice i kamate na preostalu glavicu. Sva ostala sredstva će se vrednovati po fer vrijednosti. Dobici i gubici po osnovu vrednovanja finansijskih sredstava po fer vrijednosti će se priznavati u bilansu uspjeha, izuzev za ulaganja u instrumente kapitala sa kojima se ne trguje, gdje MSFI 9 dopušta, pri inicijalnom priznavanju, kasnije nepromjenljivi izbor da se sve promjene fer vrijednosti priznaju u okviru ostalih dobitaka i gubitaka u izvještaju o ukupnom rezultatu. Iznos koji tako bude priznat u okviru izvještaja o ukupnom rezultatu neće moći kasnije da se prizna u bilansu uspjeha;

- MSFI 15 „Prihodi iz ugovora sa kupcima“, koji definiše okvir za priznavanje prihoda. MSFI 15 zamjenjuje MRS 18 „Prihodi“, MRS 11 „Ugovori o izgradnji“, IFRIC13 „Programi lojalnosti klijenata“, IFRIC15 „Sporazumi za izgradnju nekretnina“ i IFRIC18 „Prenosi sredstava od kupaca“. MSFI 15 je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu;
- MSFI 16 „Lizing“, obezbjeđuje sveobuhvatan model za identifikovanje lizing aranžmana i njihov tretman u finansijskim izvještajima kako davalaca tako i primalaca lizinga. Na dan stupanja na snagu, 1. januara 2019. godine, ovaj standard će zamijeniti sljedeće lizing standarde i tumačenja: MRS 17 „Lizing“, IFRIC 4 „Određivanje da li neki aranžman sadrži lizing“, SIC 15 „Operativni lizing – potsticaj“ i SIC 27 „Procjena suštine transakcije uključujući pravni oblik zakupa“;
- Izmjene MSFI 2 „Plaćanje akcijama – klasifikacija i mjerenje transakcija“, na snazi za godišnji izvještajni period koji počinje na dan 1. januara 2018. godine ili kasnije, sa podržanom ranijom primjenom;
- Dopune MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i njegovih pridruženih entiteta ili zajedničkih poduhvata. Standard je trebalo da bude na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine, ali je u decembru 2015. godine IASB odložio primjenu do budućeg datuma, a ranija primjena izmijenjenog standarda je dozvoljena;
- Izmjene MRS 7 – „Inicijativa za objelodanjivanja“ zahtijevaju od entiteta takva objelodanjivanja koja omogućuju korisnicima finansijskih izvještaja da procijene promjene u obavezama nastale finansijskim aktivnostima, uključujući promjene nastale i od novčanih i nenovčanih promjena. Izmjene MRS 7 su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu;
- Izmjene MRS 12 „Porez na dobitak“ koja se odnosi na identifikovanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke, primjenjuju se retrospektivno za godišnje periode koji počinju na dan 1. decembra 2017. godine ili kasnije, sa podržanom ranijom primjenom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

2 OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3 Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

2.4 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke objelodanjene su u nastavku.

a) Amortizacija i amortizacione stope

Obračun amortizacije i primijenjene stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

Analiza osjetljivosti u slučaju promjene procjena

Ukoliko bi amortizacione stope, na osnovu procijenjenog ekonomskog vijeka trajanja nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja na način opisan u prethodnom pasusu, bile više (niže) za 10% u odnosu na one koje su korišćene za obračun amortizacije za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2016. godine, iznos troškova amortizacije koji bi bili priznati u finansijskim izvještajima bio bi viši (niži) za EUR 3 hiljade.

b) Ispravka vrijednosti potraživanja

Društvo vrši procjenu naplativosti potraživanja, kao i obračun ispravke vrijednosti za sva sumnjiva i sporna potraživanja, a na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune obaveze. Procjena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima kupaca i promjenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja osim one koja je formirana u priloženim finansijskim izvještajima.

c) Rezervisane štete

Svaka prijavljena šteta se procjenjuje pojedinačno od strane Društva, uzimajući u obzir okolnosti vezane za štetu, dostupne informacije i istorijsko iskustvo o veličini sličnih šteta. Procjena rezerve štete za svaki slučaj pojedinačno se redovno kontroliše i ažurira kada su raspoložive nove informacije. Rezervisivanja za štete se baziraju na informacijama koje su trenutno dostupne. Međutim, krajnje obaveze po štetama mogu varirati kao rezultat naknadnih promjena raspoloživih činjenica.

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki.

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.4 Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

d) Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Uprava Društva vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

e) Umanjenje vrijednosti materijalne imovine

Na svaki datum bilansa stanja Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja, koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa.

Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koja se ne koristi kao investiciona nekretnina koja je iskazana po revalorizovanom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti.

Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usled revalorizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1 Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premije osiguranja i ostale prihode. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja i saosiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

3.3 Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove, doprinose i rezervisanja.

Rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove nadzornog organa i troškove ispravke vrijednosti premije osiguranja. Društvo je troškove za rezervisanja i jubilarne nagrade prikazalo kroz operativne troškove (ostali troškovi rada) jer se ovi troškovi takođe dijele po funkcionalnim cjelinama na troškove pribave, procjene i ostale troškove.

3.4 Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od zakupa, prihoda od kamata i dobitaka od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

Finansijski rashodi obuhvataju: rashode nastale investiranjem tehničkih rezervi u investicione nekretnine (amortizacija), rashode od umanjenja fer vrijednosti akcija i obveznica, gubitaka kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i rashode po osnovu kamata.

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama i opremom za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju se ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili djelovi zgrada i oprema. Društvo posjeduje samo opremu u koju se ubraja i sitni inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Navedena sredstva, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Nakon početnog priznavanja, Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrijeđenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Godišnje stope amortizacije, odnosno metod amortizacije, propisane su odlukom Odbora direktora.

Stope amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji pak zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5 Nekretnine i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Vijek korišćenja sredstava i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi, da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u godišnjem izvještaju u godini u kojoj je došlo do promjena.

Primijenjene stope amortizacije u 2015. i 2016. godini pojedinih grupa opreme su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva u cestnom prometu	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,00
4. Računarske i pisaće mašine	25,00 – 20,00
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,00 – 20,00
6. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,00
7. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,00
8. Oprema za ugostiteljsku djelatnost	20,00

Početak obračuna amortizacije je prvog dana sljedećeg mjeseca od kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja prestaje kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

3.6 Investicione nekretnine

Ulaganja u nepokretnosti (zgrade) se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- ulaganja u nepokretnosti moraju ostvarivati ekonomske koristi za Društvo (nepokretnosti se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit),
- nepokretnosti nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju,
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina je po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke. Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvrjeđenje. Način amortizacije i obezvrjeđenja investicionih nekretnina je isti kao kod materijalnih osnovnih sredstava. Procjenu obezvrjeđenja potrebno je vršiti godišnje.

3.7 Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili sredstava ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Društvu suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrijednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Minimalna plaćanja lizinga se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7 Lizing (nastavak)

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog vijeka upotrebe sredstva. Međutim, ukoliko nije sasvim izvjesno da će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Potraživanja i Obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao prihod i rashod u bilansu uspjeha tokom perioda trajanja lizinga.

3.8. Finansijska sredstva

Finansijska sredstva se kod početnog priznavanja svrstavaju u sledeće grupe:

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha,
Finansijska sredstva koja se drže do dospeljaća,
Krediti (pozajmice) i potraživanja,
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

Klasifikacija zavisi od namjere za koju su finansijska sredstva pribavljena. Finansijska sredstva su klasifikovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se hartije od vrijednosti drže u cilju ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom periodu. Kategorije sredstava raspoloživih za prodaju i ulaganja koja se drže do dospeljaća se koriste kada se odnosnom obavezom pasivno upravlja i/ili se ona vrednuje po amortizovanoj vrijednosti.

3.8.1 Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje; sredstva, za koja postoji tržište odnosno za koja se vrijednost može pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište kako bi se njihova vrijednost mogla pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Finansijska sredstva(nastavak)

3.8.2 Finansijska sredstva koja se drže do dospijea

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospijea, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospijea ako Društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospijea. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja.

Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva koja se drže do dospijea se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu Društva.

Preračuni finansijska sredstva koja se drže do dospijea, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospijea nije moguće prodati prije dospijea ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.8.3 Krediti (pozajmice) i potraživanja

Nakon početnog vrednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

3.8.3.1 Krediti (pozajmice)

Zajmovi su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

3.8.3.2 Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku da će biti naplaćena.

Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, treba iskazati kao sumnjiva i sporna potraživanja i obračunati obezvrijeđenje na teret poslovnih rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8.3.2 Potraživanja (nastavak)

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika koji su u stečaju ili prinudnoj naplati.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja priznaje se kao pozicija finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

3.8.4 Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Početno priznavanje finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju se vrši po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo. Ulaganja u instrumente kapitala koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjeravaju se po nabavnoj vrijednosti. Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu kao višak iz prevrednovanja. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi sredstava razvrstana sledeća finansijska sredstva:

- akcije instrumenti kapitala koje nijesu razvrstane u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospijeca za plaćanje i u pozajmice.

3.8.5. Obezvrijeđenje finansijskih sredstava

Na svaki dan bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje indikatori obezvrijeđenja nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Finansijska sredstva smatraju se obezvrijeđenim samo ukoliko postoje objektivni dokazi o obezvrijeđenju kao rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstava (tzv. „događaj koji je uzrokovao gubitak“), a taj događaj ima uticaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe sredstava koji se mogu pouzdano procijeniti.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva se umanjuje na osnovu računa ispravke i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Za finansijska sredstva koja se vode kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, na dan bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje indikatori obezvrijeđenja nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava na osnovu informacija sa tržišta i drugih relevantnih internih i eksternih informacija. Ukoliko postoji dokaz o obezvrijeđenju, kumulativan gubitak – koji se mjeri kao razlika između nabavne vrijednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjen za gubitke po osnovu obezvrijeđenja prethodno priznate u bilansu uspeha – se uklanja iz kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici po osnovu obezvrijeđenja instrumenata kapitala se ne ukidaju kroz bilans uspjeha; povećanja fer vrijednosti nakon obezvrijeđenja se priznaju direktno u kapitalu.

Potraživanja za premiju podrazumijevaju potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja koja nisu naplaćena na dan bilansiranja. Procjena vrijednosti potraživanja koja se teže naplaćuju od kupca (osiguranika), vrši se kvartalno, i za sva potraživanja starija od tri mjeseca vrši se ispravka vrijednosti potraživanja. U slučaju dalje nemogućnosti naplate ovih potraživanja, ista će biti stornirana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu na žiro i deviznim računima Društva i gotovinu u blagajni.

3.10. Kapital

Na osnovu Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 i 19/07, „Sl. list CG“ 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“ br. 45/12,06/13, 55/16) povećan je iznos minimalnog akcijskog kapitala društva za životna osiguranja sa EUR 800 hiljada na EUR 3.000 hiljade. Zakonom su propisani minimalni iznosi godišnjeg povećanja akcijskog kapitala u narednih sedam godina, zaključno sa 2019. godinom kako bi se društva za životna osiguranja usaglasila sa zakonskim minimumom.

Društvo je u tekućoj i proteklim godinama vršilo uvećanje osnovnog (akcijskog) kapitala u skladu sa zakonskim propisima. Takođe, na dan 31. decembra 2016. godine, iznos osnovnog (akcijskog) kapitala u skladu je sa zakonskim propisima.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija,
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja,
- 3) rezerve iz dobiti,
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije,
- 2) nematerijalnu imovinu,
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine,
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5 % osigurane sume;
- 2) revalorizacione rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Kapital (nastavak)

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sledeće odbitne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog člana, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.11. Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim Zakonom o osiguranju.

3.12. Ostala dugoročna rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili preuzetu) koja je rezultat prošlih događaja, gdje je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban da se izimiri obaveza i može se dati pouzdana procjena iznosa obaveze. Rezervisanja se oblikuju za sledeće namjene:

- za jubilarne nagrade i
- za otpremnine kod odlaska u penziju.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuća tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja, koje obavlja.

Društvo mora formirati sljedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- matematičke rezerve.

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisana su Zakonom o osiguranju i pravilima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore na osnovu kojih su sastavljeni pravilnici za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi, koje proizilaze iz poslovanja Društva.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je sastavilo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja Društva.

Društvo vrši sledeće rezervacije:

Prenosna premija - obrazuje se iz ukupne premije osiguranja, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja. Prenosne premije služe za pokriće obaveza iz osiguranja koje će nastati u narednom obračunskom periodu.

Rezervisane štete - obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene, a neriješene štete i nastale neprijavljene štete u tekućem periodu. Ako se štete za pojedine vrste osiguranja pojavljuju u obliku rente, rezervisane štete utvrđuju se u kapitalizovanom iznosu koji predstavlja iznos svih budućih obaveza.

Matematička rezerva - obrazuje se u visini sadašnje vrijednosti budućih obaveza društva za osiguranje umanjene za sadašnju vrijednost budućih obaveza ugovarača osiguranja (premija osiguranja) i izračunava se za svaki pojedini ugovor o osiguranju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Tekući i odloženi porez na dobit

Tekući porez

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 65/01, br. 12/02, br. 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, br. 86/09 br. 40/11, br. 14/12, br. 61/13 i br. 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Obveznik poreza na dobit dužan je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim i fizičkim licima. Porez po odbitku plaća se po stopi od 9% na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

Odloženi porezi

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata. Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Primanja zaposlenih

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju CG („Sl. list RCG“ br. 27/04, 37/04, „Sl. list CG“, br. 73/10 i 40/11).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Kolektivnog ugovora, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, na predlog Sindikata, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Kolektivnim ugovorom zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika). Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

4.1 Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2 Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usled izloženosti rizicima od povreda ili smrti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

4.3 Tržišni rizik

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih kolebanja, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

4.4 Kreditni rizik

Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta.

Društvo je izloženo kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga o dospelju. Područja u kojima je Društvo izloženo kreditnom riziku su:

- udio reosiguravača u obavezama po osnovu osiguranja,
- potraživanja od reosiguravača po osnovu već isplaćenih šteta,
- potraživanja od potpisnika ugovora o osiguranju,
- potraživanja od posrednika pri osiguranju.

4.5 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu.

4.6 Rizik promjene kursa

Društvo se izlaže riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Kako Društvo većinu transakcija obavlja u EUR valutni rizik je minimalan.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja se odnose na sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Prihodi od premija životnih osiguranja	1.254	1.121
Premija prenijeta u reosiguranje	(38)	(38)
Ukupno:	1.216	1.083

6. RASHODI NAKNADA ŠTETA

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Bruto likvidirane štete	841	1.047
Troškovi likvidacije šteta	31	35
Umanjanje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(3)	(8)
Promjene rezervisanja za prijavljene štete u reosiguranju	(6)	6
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	26	(11)
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete	25	-
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	3	5
Ukupno (Napomena 16.1)	54	(6)
Ukupno:	917	1.074

7. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja osiguranja života (Napomena 14)	-	-
Troškovi nadzornog organa	12	15
Ukupno:	12	15

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Troškovi sticanja osiguranja (Napomena 8.2)	264	203
Ostali troškovi sprovođenja osiguranja (Napomena 8.2)	148	166
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja (Napomena 8.2)	(4)	(4)
Ukupno:	408	365

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.1 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i poslovnim segmentima

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	53	36
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	11	12
Troškovi rada	186	161
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	108	93
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	69	61
- Ostali troškovi rada	9	6
Troškovi usluga fiz. lica, koja ne obavljaju djelatnost, sa dažbinama	-	1
Ostali troškovi poslovanja	162	160
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajmovi	8	10
- Troškovi materijala i energije	10	10
- Troškovi usluga održavanja	26	29
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	9	5
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	35	33
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	9	8
- Troškovi premije osiguranja	2	2
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	19	14
- Troškovi zakupnine	8	8
- Troškovi stručnog usavršavanja radnika	2	1
- Troškovi drugih usluga	34	40
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(4)	(4)
Ukupno:	408	365

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.2 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i funkcionalnim grupama

	U hiljadama EUR		
	Godina koja se završava 31. decembra 2016.		
	Ukupno	Pribava osiguranja	Ostali operativni troškovi
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	53	53	-
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	11	6	5
Troškovi rada:	186	103	83
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	108	60	48
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	69	38	31
- Ostali troškovi rada	9	5	4
Ostali troškovi poslovanja:	162	102	60
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajmova	8	5	3
- Troškovi materijala i energije	10	7	3
- Troškovi usluga održavanja	26	12	14
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	9	3	6
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	35	25	10
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	9	5	4
- Troškovi premija osiguranja	2	1	1
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	19	15	4
- Zakupnine	8	4	4
- Troškovi stručnog usavršavanja radnika	2	-	2
- Troškovi drugih usluga	34	25	9
UKUPNO TROŠKOVI:	412	264	148
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(4)	-	-
UKUPNO:	408	264	148

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

8.2 Operativni troškovi po prirodnim vrstama i funkcionalnim grupama (nastavak)

U hiljadama EUR
Godina koja se završava 31. decembra
2015.

	Ukupno	Pribava osiguranja	Ostali operativni troškovi
Troškovi pribavljanja osiguranja (provizije)	36	36	-
Amortizacija sredstava, neophodnih za poslovanje	12	5	7
Troškovi rada:	160	71	89
- Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	93	41	52
- Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	61	27	34
- Ostali troškovi rada	6	3	3
Troškovi usluga fiz. lica, koja ne obavljaju djel., sa dažbinama	1	1	-
Ostali troškovi poslovanja:	160	90	70
- Troškovi reprezentacije, reklame, sajмова	10	8	2
- Troškovi materijala i energije	10	7	3
- Troškovi usluga održavanja	29	11	18
- Povraćaj troškova vezanih za radni odnos	5	3	2
- Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	33	15	18
- Troškovi usluga saobraćaja i veza	8	4	4
- Troškovi premija osiguranja	2	-	2
- Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	14	8	6
- Zakupnine	8	3	5
- Troškovi stručnog usavršavanja radnika	1	-	1
- Troškovi stručnog usavršavanja radnika	40	31	9
UKUPNO TROŠKOVI:	369	203	166
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(4)	-	-
UKUPNO:	365	203	166

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

9. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	234	272
- Prihodi od kamata	156	143
- Prihodi od investicionih nekretnina	72	72
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	3	55
- Prihodi od dividendi	3	2
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(57)	(24)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti	(35)	-
- Rashodi amortizacije investicionih nekretnina	(22)	(24)
 Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve:	177	248
 Prihodi od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	64	162
- Prihodi od smanjenja ispravke vrijednosti (Napomena 14)	4	104
- Prihodi od kamata	54	53
- Prihodi od investicionih nekretnina	3	3
- Drugi prihodi	3	2
 Rashodi od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	(1)	(1)
- Rashodi amortizacije investicionih nekretnina	(1)	(1)
 Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava koja se ne finansiraju iz tehničkih rezervi i matematičke rezerve:	63	161
 UKUPNO:	240	409

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

10. POREZ NA DOBIT

10.1 Komponente poreza na dobit

	(U hiljadama EUR)	
	2016.	2015.
Tekući porez	-	6
Odloženi porez	3	3
Ukupno:	3	9

10.2 Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dobit prije oporezivanja	9	100
Poreska stopa 9%	1	9
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaje u poreske svrhe	3	-
Ostalo	(1)	-
Ukupno	3	9
Efektivna poreska stopa	9%	9%

10.3 Odložene poreske obaveze

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama	17	14
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	14	3
	31	17

Kretanja na odloženim poreskim obavezama po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Stanje na početku godine	14	11
Obračunati odloženi porez u toku godine	3	3
Stanje na kraju godine	17	14

Prikazane odložene poreske obaveze odnose se na privremene razlike između osnovice po kojoj se nematerijalna ulaganja, oprema i investicione nekretnine priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Društva.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

11. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dobit za godinu u hiljadama EUR	6	91
Ponderisani prosječni broj akcija	191.573	149.655
Zarada po akciji u EUR	0,0321	0,6086

12. OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

U hiljadama EUR	Oprema
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januar 2015. godine	90
Nabavke	-
Stanje, 31. decembar 2015. godine	90
Povećanja u toku godine	15
Stanje, 31. decembar 2016. godine	105
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2015. godine	(59)
Obračunata amortizacija	(12)
Stanje, 31. decembar 2015. godine	(71)
Obračunata amortizacija	(11)
Stanje, 31. decembar 2016. godine	(82)
Sadašnja vrijednost	
31. decembar 2016. godine	23
31. decembar 2015. godine	19

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

13. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine odnose se na:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obveznice čiji je izdavalac Crna Gora	4.262	3.922
Akcije	186	191
Investicione nekretnine koje nisu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	988	1.011
Dugoročna poslovna potraživanja- lizing	100	112
Ukupno:	5.536	5.236

Takođe, u dugoročna finansijska ulaganja su uključena i dugoročna potraživanja koja ne služe za pokriće tehničkih rezervi i kapitala sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine i odnose se na dugoročna poslovna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga.

13.1 Obveznice

Obveznice Države Crne Gore sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine su prikazane u sledećem pregledu:

	Kamatna stopa (%)	Datum dospjeća	(U hiljadama EUR)	
			31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obveznice Crne Gore 2019.	5,38%	20. maj 2019.	2.711	2.787
Obveznice Crne Gore 2020.	3,88%	18. mart 2020.	1.187	1.135
Obveznice Crne Gore 2021.	5,75%	10. mart 2021.	364	-
Ukupno:			4.262	3.922

13.2 Akcije

Ulaganja u akcije se odnose na plasmane u sljedeće entitete:

	Procenat učešća	(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	0,3438	70	70
Invest banka Montenegro AD, Podgorica	0,0116	53	79
Societe Generale Montenegro AD, Podgorica	0,1623	63	41
Port of Adria AD, Bar	0,0056	-	1
Ukupno:		186	191

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

13. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

13.3. Dugoročna poslovna potraživanja- lizing

Dugoročna potraživanja u iznosu od EUR 100 hiljada odnose se na dugoročna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga po osnovu dijela nekretnine u ovim finansijskim izvještajima klasifikovane kao investicione nekretnine (307 od 347 kvadratnih metara). Lizing ugovor je zaključen na period od 10 godina i nosi kamatnu stopu od 4% na godišnjem nivou.

13.4. Investicione nekretnine koje nisu namijenjene za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

	(U hiljadama EUR) Građevinski objekti
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1 januar 2015. godine	1.128
Nabavke	-
	1.128
Stanje, 31. decembar 2015. godine	
Nabavke	-
	1.128
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2015. godine	92
Amortizacija	25
	117
Stanje, 31. decembar 2015. godine	
Amortizacija	23
	140
Sadašnja vrijednost	
31. decembar 2016. godine	988
31. decembar 2015. godine	1.011

Poslovni rezultat investicionih nekretnina za godinu koja se završava 31. decembra 2016. i 2015. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	75	75
Amortizacija investicionih nekretnina	(23)	(25)
Rezultat iz poslova investiranja	52	50

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

14. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Potraživanja po osnovu premije osiguranja života	128	145
Minus: Obezvrjeđenje	(71)	(75)
	57	70
Kratkoročna potraživanja iz finansiranja – kamate po osnovu obveznica CG	139	126
Tekuće dospjeće finansijski lizing	12	12
Potraživanja za zakup- povezana pravna lica	8	22
Ukupno:	216	230

Kretanje na obezvrjeđenju vrijednosti kratkoročnih sredstava prikazano je u pregledu koji slijedi:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Stanje, na početku godine	75	179
Smanjenje (Napomena 9)	(4)	(104)
Stanje, na kraju godine	71	75

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

15. OSNOVNI KAPITAL

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Akcijski kapital - obične akcije	2.200	1.600
Revalorizacione rezerve	135	35
Preneseni i neraspoređeni (dobitak)	48	642
- Prenesena dobit iz prethodnih godina	42	551
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	6	91
Ukupno rezerve:	2.383	2.277

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 10. Akcionarsko društvo za osiguranje "Lovčen" osiguranje Podgorica je jedini akcionar Društva.

Adekvatnost kapitala

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“ br. 45/12, 06/13, 55/16) povećan je iznos minimalnog akcijskog kapitala društva za životna osiguranja sa EUR 800 hiljada na EUR 3.000 hiljade. Zakonom su propisani minimalni iznosi godišnjeg povećanja akcijskog kapitala u narednih sedam godina. U roku od jedne godine počev od avgusta 2012. godine kapital je trebalo da se uveća do iznosa od EUR 1.000 hiljada, a zatim prema članu 201a Zakona o osiguranju, Društvo je dužno da u roku od četiri godine od stupanja na snagu Zakona o osiguranju povećanje bi trebalo da iznosi EUR 300 hiljada i da uskladi visinu akcijskog kapitala najmanje na nivo od EUR 1.900 hiljada, a u posljednje dvije godine povećanje da bude EUR 400 hiljada. Obzirom na to akcijski kapital Društva bi trebao do avgusta 2016. godine da se uskladi i bude najmanje na nivou od EUR 1.900 hiljada.

Da bi se usaglasilo sa zahtjevima Zakona, Društvo je 20. aprila 2016. godine donijelo Odluku o povećanju akcijskog kapitala za EUR 600 hiljada kroz raspodjelu neraspoređene dobiti emisijom 60,000 akcija nominalne vrijednosti EUR 10 (EUR 600 hiljada).

U skladu sa novim Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti („Sl. list CG“ br. 14/13) utvrđena margina solventnosti sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine je prikazana u sljedećem pregledu:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Margina solventnosti po osnovu matematičke rezerve	106	106
Margina solventnosti po osnovu rizičnog kapitala:	204	217
Ukupna margina solventnosti za životna osiguranja	310	323
Margina solventnosti (premijski metod, život)	24	23
Margina solventnosti (metod šteta, život):	22	24
Margina solventnosti (metod rezerve za štete, život)	27	28
Margina solventnosti za dopunska osiguranja	27	28
Margina solventnosti (život, ukupno)	337	351
Kapital	2.240	2.149

Osnovni kapital Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznosi EUR 2.240 hiljada i veći je od obračunate margine solventnosti za EUR 1.903 hiljada, čime ispunjava minimalno propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala.

Obračun margine solventnosti sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti („Sl. list CG“ br. 14/13) i iznosila je EUR 337 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

15. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

OBRAČUN KAPITALA	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
I OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8)	2.240	2.149
Uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranje, izuzev		
1 akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	2.200	1.600
2 Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-	-
3 Rezerve iz dobiti	-	-
4 Prenesena dobit iz prethodnih godina	42	550
5 Otkupljene sopstvene akcije	-	-
6 Nematerijalna imovina	(2)	(1)
7 Preneseni gubitak i gubitak tekuće godine	-	-
8 Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-	-
II DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	-	-
1 Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-	-
2 Podređeni dužnički instrumenti	-	-
3 Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-	-
4 Druge stavke (4.1 + 4.2)	-	-
Vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja umanjena za vrijednosti matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% osigurane sume	-	-
4.1		
4.2 Revaloriz. rezerve imovine koja ne ulazi u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi	-	-
III GARANTNI KAPITAL I + II	2.240	2.149
IV STAVKE ODBITKA (1 + 2 + 3)	-	-
Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
1		
Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stava, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-	-
2		
Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-	-
3		
V KAPITAL I + II - IV	2.240	2.149
VI MARGINA SOLVENTNOSTI	337	351
VIIMINIMALNI AKCIJSKI KAPITAL	1.900	1.600
UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA		
Kapital >= Margini solventnosti	K > MS	K > MS
Garantni kapital >= 1/3 Margine solventnosti	GK > 1/3MS	GK > 1/3MS
Garantni kapital >= min iznosu akcijskog kapitala	GK > AK	GK > AK

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

15. OSNOVNI KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

U bilansu stanja na dan 31. decembra 2016. godine, Društvo je prikazalo EUR 2.200 hiljada akcijskog kapitala, EUR 42 hiljade dobiti iz ranijih godina i nematerijalnu imovinu u iznosu EUR 2 hiljade. Kod obračuna adekvatnosti kapitala na dan 31. decembra 2016. godine Društvo je uzelo u obzir osnovni kapital, koga čine akcijski kapital, dobit iz ranijih godina umanjeno za vrijednost nematerijalne imovine.

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala Društva koji sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznosi EUR 2.240 hiljada čime ispunjava minimalno propisane zahtjeve da nije manji od 1/3 margine solventnosti odnosno od minimalno propisanog iznosa akcijskog kapitala na navedeni datum.

Tehničke rezerve Društva sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine su 119% pokrivene sredstvima dozvoljenih ulaganja, čime Društvo ispunjava minimalno propisane zahtjeve kada su deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi u pitanju na navedeni datum.

Izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju koje su stupile su na snagu 25.08.2016. godine, prestala je obaveza Društva za deponovanje i ulaganje 1/3 kapitala. Shodno ovome, Društvo može sredstva iz vlastitog izvora koristiti za pokriće tehničkih rezervi.

16. REZERVISANJA

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	2	2
- Bruto rezervisanja za nastale i prijavljene štete	139	113
- Bruto rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete	232	207
- Bruto rezervisanja za troškove obrade šteta	14	11
	387	333
Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja	2.899	2.789
Rezervisanje za jubilarne nagrade i otpremnine	4	4
Ukupno:	3.290	3.126

16.1 Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama životnog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Stanje, 1. januara	333	339
Rezervisanja u toku godine (Napomena 6)	54	(6)
Stanje, 31. decembra	387	333

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

16. REZERVISANJA (nastavak)

16.2 Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja

Promjena na matematičkim rezervama i drugim tehničkim rezervisanjima životnih osiguranja u toku godine su sljedeće:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Stanje, 1. januara	2.789	2.851
Rezervisanja u toku godine	110	(62)
Stanje, 31. decembra	2.899	2.789

17. KRATKOROČNE OBAVEZE

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze iz poslova osiguranja:	81	60
- Obaveze po osnovu šteta	74	60
- Obaveze za premiju reosiguranja	7	-
Ostale obaveze:	61	79
- Ostale kratkoročne obaveze	61	73
- Obaveze za porez na dobit	-	6
Ukupno:	142	139

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

18. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

Pri sastavljanju ovih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu. Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2016. i 2015. godine prikazane su kao što slijedi:

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima

		(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Obaveze		8	7
Obaveze za premiju reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	7	-
Ostale obaveze	“Lovčen” osiguranje AD-većinski vlasnik	-	7
Obaveze za održavanje programa "CRM"	"Triglav Svetovanje" doo Domžale	1	-
Potraživanja		8	22
Potraživanja za zakup	“Lovčen” osiguranje AD-većinski vlasnik	8	22

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

		(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Prihodi			
Prihodi po osnovu zakupa	“Lovčen” osiguranje AD - većinski vlasnik	74	74
Prihodi od reosiguranja u nastalim stetama	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD, Ljubljana	3	-
Prihodi od reosiguranja za nastale rezervisane prijavljene stete	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD, Ljubljana	6	7
Prihodi od reosiguranja po osnovu provizija	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD, Ljubljana	4	4
		87	85

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

18. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

		(U hiljadama EUR)	
		31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Rashodi			
Rashodi po osnovu zakupa	"Lovćen" osiguranje A.D. - većinski vlasnik	9	9
Rashodi za premiju osiguranja-nezgoda radnika i obavezna osiguranja	"Lovćen" osiguranje A.D., većinski vlasnik	2	2
Rashodi za održavanje programa "CRM"	"Triglav Svetovanje" d.o.o Domžale	1	-
Ostali rashodi	"Lovćen" osiguranje A.D. - većinski vlasnik	-	23
Rashodi premija reosiguranja	Pozavarovalnica „Triglav RE“ D.D., Ljubljana	38	38
Rashodi od reosiguranja za nastale prijavljene stete	Pozavarovalnica „Triglav RE“ D.D., Ljubljana	-	6
		50	78

c) Naknade rukovodstvu

Bruto zarada Izvršnom direktoru za njegove usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena za 2016. godinu iznosi EUR 36 hiljada (2015: EUR 36 hiljada).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine**

19. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA

19.1 Oporezivanje

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuiranih izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Društva smatra da su poreske obaveze uključene u ove finansijske izvještaje pravilno iskazane. U toku 2016. godine nije bilo kontrole Poreske uprave.

19.2 Sudski sporovi

Društvo vodi određene sudske sporove sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja koje je Društvo izdalo. Obzirom da se ne mogu sa sigurnošću predvidjeti efekti i ishod ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, nemaju materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

19.3 Finansijski i operativni lizing

Društvo ima zaključene ugovore o finansijskom i operativnom lizingu kao davalac lizinga.

Buduće vrijednosti minimalnih potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra 2016. godine i 31. decembra 2015. godine su prikazana kao što slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Do godinu dana	12	12
Od 1 do 5 godina	69	66
Preko 5 godina	31	46
	112	124

Buduće vrijednosti minimalnih obaveza po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra 2016. godine i 31. decembra 2015. godine su prikazane kao što slijedi:

	(U hiljadama EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Do godinu dana	86	88
Od 1 do 5 godina	-	88
	86	176

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2016. godine

20. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Mišljenje ovlaštenog aktuara o godišnjim finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva na dan 31.12.2016. godine je pozitivno, sa sljedećim sugestijama Društvu: u prošlim godinama se portfelj Društva smanjio, posebno zbog velikog broja doživljenja starijih polisa i zbog velikog broja storniranja polisa riziko kredita u 2015. i 2016. godini zbog prijevremene otplate kredita. U sljedećim godinama će se postojeći portfelj osiguranja još dodatno smanjivati zbog doživljenja polisa. Pored toga su troškovi Društva u 2016. godini u odnosu na troškove u 2015. godine veći su i nadmašuju ukupne obračunate troškove iz osiguranja. Razlika između troškova koje je Društvo imalo i obračunatih troškova u 2016. godini u odnosu na prethodnu godinu još se povećala. Shodno tome je Društvo u 2016. godini prvi put kreiralo dodatnu rezervu za buduće troškove za postojeće ugovore. Potrebno je da Društvo i dalje posvećuje pažnju tome segmentu. Zbog smanjenja portfelja u prošlim godinama Društvo treba još uvećati prodaju novih osiguranja, da bi moglo održavati prihode od osiguranja na adekvatnom nivou. Pored toga potrebno je da Društvo i dalje pokušava što više racionalizovati procese poslovanja, kako bi smanjilo razliku među obračunatih troškova i troškova koje Društvo ima.

Potrebna je posebna pažnja na prinose ulaganja tehničkih rezervi, koje trebaju i dalje nadmašivati garantovane kamate u tarifama, kao i na usklađenost deponovanih i uloženi sredstava sa obavezama Društva sa aspekta ročnosti i likvidnosti sredstava.

21. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo usklađujućih događaja nakon datuma bilansa stanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Društva na dan 31. decembra 2016. godine.

Podgorica, 22. mart 2017. godine

Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen – životna osiguranja", Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja

Tijana Radinović
Rukovodilac odjeljenja za finansije i
računovodstvo

Izvršni direktor

Dobrila Otović
Izvršni direktor